

Prof. PhDr. Jan Kumpera, CSc.

Emeritní vedoucí Katedry historie
Pedagogické fakulty
Západočeské univerzity Plzeň

Kryštof Sedláček, VAZBY 2. PĚŠÍ DIVIZE ARMÁDY SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH NA ČESKOSLOVENSKO.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE, Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Breitfelder, Ph.D.

Historie se zaměřením na vzdělávání, KATEDRA HISTORIE, FAKULTA PEDAGOGICKÁ, ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI 2023.49 stran, 75 poznámek pod čarou, seznam pramenů včetně internetových a orálních zdrojů, 7 příloh na římsky číslovaných stranách.

Posuzovaná bakalářská práce sleduje vazby americké 2. pěší divize na Československo, které mají kořeny v roce 1945 a přetrvávají dodnes. Úvodem autor mapuje historii samotné divize od roku 1917 přes její účast na vyloštění 1944 až po osvobození Československa. Cílem bakalářské práce bylo podrobně popsat a osvětlit roli druhé pěší divize třetí Pattonovy armády, která koncem v květnových dnech roku 1945 přinesla do západních Čech svobodu.

Autor uvádí, že se mu podařilo vyvrátit dva mýty, které po skončení války „dehonestovaly“ příslušníky 2. pěší divize. Zřejmě fámou s dlouho životností bylo tradované tvrzení o potopení lodi s částí 2. divize při plavbě do Japonska (to jsme slychával od prarodičů a rodičů v raném mládí, také k nám do bytu Jagellonské ulici 10 chodili na návštěvu „indiáni“ a mnohé památky mám dodnes). Zase bych v tom nějaký zlovolný záměr neviděl (už proto, že se to rozšířilo dávno před Únorem). Složitější je to se ztrátami Američanů (a nejen z 2. pěší divize). Pokud vím, tak při přímém osvobození Plzně nepadl jediný americký voják – normální němečtí vojáci „toužili“ po americkém zajetí a na US Army střileli jen pomatení fanatici (jako na rohu vily v mé rodné Jagellonské, zachyceno v poměrně nedávno objeveném filmovém dokumentu).

Naprostá většina padlých Američanů při osvobození západních Čech byla zabita na území obývaném Němci (často i zákeřně, a to často zfanatizovanou Hitler-jugend). Pokud bude kolega Sedláček chtít v tématu pokračovat, stálo by za to důkladně si prostudovat již „klasickou“ dehonestující publikaci tehdy mladých komunistických historiků Bartoška a Pichlíka. V jejich knížce se objevují i četné nedoložené zmínky o znásilnění – nelze sice zcela vyloučit, ale děvčata se nabízela k nelibosti plzeňských hochů za punčochy či cigareta sama, hodně se jich také provdalo (sledovat tuto stopu česko-amerických manželství by stálo také za probádání). Ale není sporu, že Američané si po studené jízdě nepřátelskými Sudetami museli na etnický českém území připadat

pomníček na Návsi republiky v mém druhém domově ve Št'áhlavech. Zde také přetrvává nepodložené tvrzení, že za vraždou mladého českého mileneckého páru v květnu 1945 ve št'áhlavské bažantnici při cestě od nádraží na zámek stojí americký černoch z 2.divize (ještě podtrženo rasovým předsudkem). Nicméně dehonestace až dezinformace se objevují kupodivu či právě i v současnosti (utopený řidič s jeepem v Radbuze). Také bychom si měli uvědomit v dnešní hyperkorektní době, že postavení černých Američanů bylo v armádě podřadné (kuchaři, uklízení latrín, prádelny) a do bojových akcí nasazování nebyli (válka byla tehdy záležitostí rasově nadřazených bělochů).

Závěrem konstatuji, že Kryštof Sedláček prostudoval bohaté informační podklady, od tištěné literatury, přes elektronické a digitalizované materiály až po vzpomínky a orální prameny. Jeho práce byla aktualizována a dokončena letos v květnu. Jinak se opírá také o (citované) výsledky mezinárodního (ale v zásadě hlavně českého) projektu Men of the 2nd Infantry Division 1940-1945 pod vedením ing.Tomášem Hataje a historiků Daniela Malého a Viktora Šimka (kde působí?), který vytváří veřejnou online databázi. Dost mne překvapilo, že vytvoření databáze (potažmo celý projekt) začal až 25 let od sametové revoluce. Jaký je vztah již uznávaného badatele Davida Fouda k této neziskové organizaci? Mám také jen matné povědomí, že když po 1990 vznikly v Plzni dva víceméně pamětnické spolky česko-americké (které se záhy rozhádaly a asi mezitím zanikly?), hovořilo se již tehdy o potřebě databáze všech amerických vojáků (nejen z 2.divize) v Plzni. Zda se z toho něco realizovalo, nevím, bylo to ještě v elektronicky předpotopní době. Škoda, že si s autorem nebudu moci pohovořit při obhajobě osobně (tímto se mu omlouvám, neb tou dobu budu v zahraničí).

V práci mne zaujaly i portréty tří Čechoameričanů, plukovníka Konopa a předčasně padlých mladíků Pavelky a Černého. Informační hodnotu má i geneze „Indiána“ coby loga plzeňských hokejistů. Jinak si jako pamětník neodpustím drobnou poznámku – jakou rychlostí byl postaven skutečně pěkný památník 2.divize na Chodském náměstí již v roce 1990, kontrastuje s tahanicemi o opožděné vybudování hlavního „amerického památníku“ na křižovatce u Práce, nemluvě o nechutných manipulacích kolem kvalitní bronzové sochy generála Pattona (dnes odložena v Dýšině) a nakonec její nahrazení zrezivělou nevkusnou hrůzou pod divadlem (v soukromí se o tom vyjádřili v osobním rozhovoru mnozí američtí veteráni a také generálův vnuk, můj známý). Karla Sedláčka ale chci pochválit za dosavadní svědomitou práci, jeho studie obsahuje všechny náležitosti odborné práce, a protože jej chci povzbudit v jeho dalším úsilí, doporučuji jeho badatelskou prvotinu k obhajobě s hodnocení výborně.

Jan Kumpere, v.r. , v Plzni 26.7.2023

Sedláčkova 39, 306 19 Plzeň; tel. 377 636 601; fax 377 636 612

e-mail: jkumpere@khi.zcu.cz, j.kumpere@seznam.cz

Raisova 9, 300 01 Plzeň; tel. 377 370 677